

Frederik Jeppesen:

Eneste murerarbejdsmand i Nordjylland under 45

Murerarbejdsmænd som Frederik Jeppesen er en gevinst i murersjakket. Hvorfor er der pt. kun 15 murerarbejdsmænd i Nordjylland, når der er i omegnen af 1.000 murere?

Mureren

Medlemsblad for Landsklubben for murere, stenhuggere og stukkatørsvende samt Murerarbejdsmændenes landsbrancheklub.

Nr. 3/2022 • 28. årgang • juni 2022

er et fagblad for Landsklubben for murere, stenhuggere og stukkatører samt Murerarbejdsmændenes Landsbrancheklub.

Bladet udgives seks gange årligt. Næste nummer udkommer i september 2022. Sidste frist for indlevering af stof til næste nummer er den 5. august.

Stof der ønskes optaget i Mureren skal sendes til: Fagsagen
– Den faglige PR-service
Alleen 7 A, 4180 Sorø
Tlf. 22 995 375
soren@fagsagen.dk

Stof der indsendes til bladet skal være forsynet med afsendernavn og adresse.

Redaktion

Morten Rasmussen
(ansvarshavende)
Søren Dam Nielsen

Tekst

Fagsagen
Tlf. 22 995 375

Layout

Michael Blomsterberg,
Fingerprint reklame
www.fingerprint.dk
Tlf. 23 838 420

Tryk

Jørn Thomsen Elbo, Kolding

ISSN 1395-9980
ISSN 2446-4023
(elektronisk udgave)

Mureren er FSC-certificeret og SvaneMærket.

Følg med på murerfagets egen hjemmeside:
www.3f-murer.dk

Find murerfaget på facebook

Søg på: @murerne

Der er ikke så meget at snakke om:

Loven dikterer

ORDENTLIGT ARBEJDSMILJØ

Murersvendene i Nordjylland er i fuld gang med at skabe interesse og motiverede murersvende og lærlinge til at deltage i overenskomstprocessen OK23. Murerklubben var på gaden den 29. april sammen med murerklubberne i Midt- og Nordjyske kreds. En god måde at sparke arbejdet i gang.

En stadigt større udfordring for os murersvende er og bliver vores arbejdsmiljø. Det er derfor heller ikke en overraskelse, at det er et stort ønske, som kommer til udtryk, når kravene til OK23 skal indsendes efter sommerferien.

Loven skal overholdes

Men skal vi se nøgternt på problemstillingen, ja så er arbejdsmiljø lovgivning. Lovgivning, der skal overholdes og prioriteres af myndighederne understøttet af fagforeningen.

Helt unaturligt er det så heller ikke, at der kommer ønsker om at få sikringen af arbejdsmiljøet ind i overenskomstforhandlingerne. Det er dog en farlig sti at betræde, og skridt i den retning skal tages varsomt.

Vi må ikke stille os i den situation, at Arbejdstilsynet får en birolle i at sikre vores sikkerhed og arbejdsmiljø.

Arbejdstilsynet håndhæver arbejdsmiljøet

Hvis vi skulle påtage os en fagretslig sagsbehandling af arbejdsmiljøet, så ville det kræve store ressourcer og muligvis kontingentstigninger. Men kan det virkelig passe, at det er os murersvende, der skal betale gildet for at sikkerhed

og arbejdsmiljø overholdes som loven foreskriver? Det mener vi ikke.

Dermed ikke være sagt, at vi ikke skal være åbne for muligheder for klare forbedringer på området.

Kravene til OK23

I 3F Aalborg har vi haft en bred og åben dialog på tværs af alle tillidsrepræsentanter i alle grupperne siden efteråret 2021. Der har været en god og sund forståelse af de andre 3F-gruppers ønsker op til OK23. Specielt Industrigruppen, som forhandler først, har det været vigtigt af sparre med i processen. Men også alle de andre grupper her i 3F Aalborg.

Som primære ønsker i 3F Aalborg, der går på tværs af grupper og er relevante for alle kan nævnes:

- En forhøjelse af mindsteløn, som også har fået medvind hos industrigruppens tillidsrepræsentanter lokalt
- Kampen imod 0-timers-kontrakter og atypiske ansættelser, som er et stort problem i bl.a. Transport- og Privat service, Hotel- og Restaurationsbrancherne
- Medlemsfordele
- Bedre sikring af tillids- og arbejdsmiljørepræsentanter og bedre mulighed for at få tid til dette vigtige arbejde. For murerne er bedre sikring af sjakbajsen lige så vigtig
- Bedre muligheder for uddannelse og efteruddannelse
- Arbejdsmiljø og nedslidning. Kan vi se på den generelle arbejdstid og sikre bedre muligheder for kortere arbejdstid, specielt sidst i arbejdslivet?

Byggegruppen i 3F Aalborg og de nordjyske murersvende kan se en styrkelse af alle seks punkter som emner vi også kan støtte op om til OK23.

Af Reidar Kogstad,
byggegruppemand i 3F Aalborg

Klimakrav kan være en fordel for især de mindst CO₂-tunge mursten

Snart kommer der et loft på byggeriets klimaaftryk, som over de kommende år vil sænke sig yderligere - og det kan betyde flere mursten i danske bygninger.

Fra januar 2023 indfører vi i Danmark klimakrav i bygningsreglementet for at nedsætte CO₂-udledningen fra byggeri.

Det nye klimakrav sætter et konkret loft for, hvor meget CO₂, en bygning må udlede i løbet af sin levetid.

Nybyggeri på over 1.000 m² må fra 2023 udlede 12 kilo CO₂-ækvivalenter om året.

Fra 2025 kommer der et loft for alt nybyggeri. Hvor loftet skal være til den tid, er ikke besluttet.

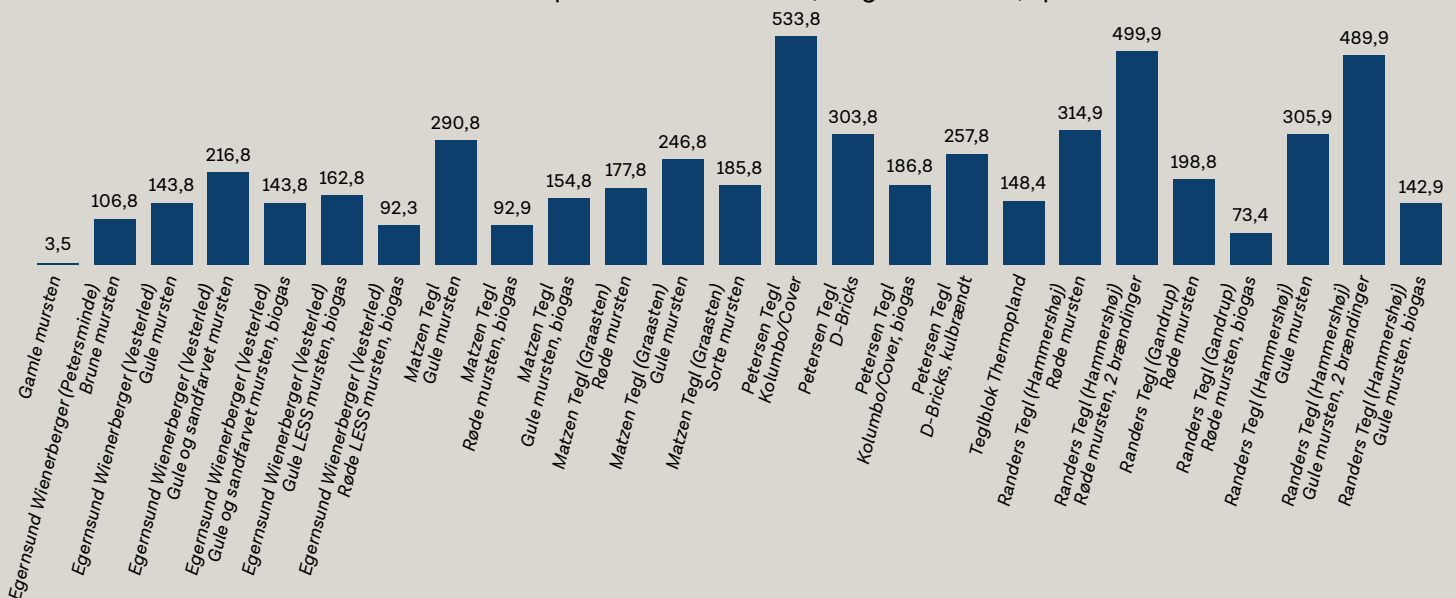
Klarer mursten cuttet?

Ja, i hvert fald i første omgang, vurderer civilingeniør Hanne Tine Ring Hansen, som er specialist i bæredygtigt byggeri. Men teglværkerne skal blive endnu bedre til at spare på energien, er hun og en anden ekspert, Steffen Petersen, der er civilingeniør og professor på Aarhus Universitet, enige om.

Når man ser på, hvilke materialer, som er storeslem på CO₂ i dag, så er det fx stål og aluminium, som skal ud af byggeriet. Mursten kan godt være med på det krav, der gælder fra 2023.

Ubrændt ler

På længere sigt vil det dog blive nødvendigt at tænke i andre materialer, bemærker Hanne Tine Ring Hansen. Det kan fx være ubrændt ler, som mange huse, der stadig står i det danske landskab i dag, er opført i. Det skal vi altså til igen om nogle år, spår hun.

Alle producenter har et udvalg af mere eller mindre CO₂-venlige mursten. I murerfaget kan vi allerede nu gøre en forskel ved at bruge de mursten, som udleder mindst CO₂, pointerer Hanne Tine Ring Hansen (Vist i diagram: Murstens CO₂-udledning pr. ton)

VÆLG DE MURSTEN, SOM HAR BRÆNDT MINDST CO₂ AF

Allerede nu kan valget af mursten gøre en kolossal forskel på, hvor meget CO₂ en bygning udleder, oplyser civilingeniør Hanne Tine Ring Hansen, som er specialist i bæredygtigt byggeri.

- Genbrugssten er bedst.

- Sten, som kun er brændt én gang, er 50 procent bedre end mange sten brændt i flere omgange
- Blandt nyproducerede sten er der 85 procents forskel på den bedste og værste sten i CO₂-sammenhæng.

OK23

Hold dig orienteret:
tema.3f.dk/byggeok23

25-årige Frederik:

Eneste murerarbejdsmand under 45

I Nordjylland er der 15 murerarbejds mænd til omkring 1.000 murere

Det har været sådan længe. I Nordjylland kan de tælle sig frem til, at 15 personer er organiseret i 3F som murerarbejds mænd. Der kan selvfølgelig være flere. Nogle, som brækker flisegulve op hos den lille murermester. Nogle, som ikke er i fagforening. Alligevel er 15 et beskedent antal murerarbejds mænd.

Hvorfor er der ikke flere?

Og hvorfor kommer der ikke nye murerarbejds mænd til?

Den yngste

25-årige Frederik Jeppesen er Nordjyllands yngste murerarbejdsmand. Han har i fem gode år nydt at tage på arbejde, tjene gode penge, have afvekslende opgaver, i øjeblikket sammen med murerne Henrik Sachse og Lars Nielsen. I hans omgangskreds er der sådan set kandidater til et hverv som

Frederik Jeppesen nyder de afvekslende opgaver og de gode penge, han tjener som murerarbejdsmand.

murerarbejdsmand. Især hans venner og bekendte i landbruget er ved at gå i dørken, når de hører, hvad han tjener.

Ti gange skønnere

Men de er stadig i landbruget.

Henrik Sachse undrer sig over, at så få tager springet og bliver murerarbejds mænd:

- Det er godt nok ti gange skønnere, end så mange andre arbejdspladser i fx industrien. Og lønnen er god, siger han.

Nogle gange kan manglen på erfaring gøre begyndelsen som murerarbejdsmand svær. Det kan også være en barriere for at få flere murerarbejds mænd ud i sjakkene.

Han kender byggebranchen

Henrik Sachse og Lars Nielsen ved godt, at de har været heldige med Frederik Jeppesen. Han kender byggebranchen, fordi han var i gang med at uddanne sig til elektriker, inden han valgte at blive murerarbejdsmand. Han er heller ikke bange for at tage fat.

Men de ved også, at det lønner sig at være rummelige og tolerante.

- Det kan godt være, at man lige tjener ti kroner mindre i en periode, men det indhenter sig i længden, siger de.

Og det begrænser sig ikke til skalmuring:

- Nu har vi haft Frederik med på villabyggeri, og det kunne vi sagtens tjene penge på, bemærker de.

- Vi tager heller ikke ud og laver flisearbejde og lader Frederik i stikken, tilføjer de. Om lidt flyver de

videre til Aalestrup og forudopstillede stilladser. Frederik Jeppesen flyver med.

Den ældste

Den 41 år ældre Bent Bonderup Pedersen, 66 år, har været murerarbejdsmand siden '76 og er nu i sjak med Esben Kristiansen og Bent Pedersen. Ingen af dem er i tvivl om, at murerarbejdsmanden er en gevinst i murersjakket.

- Vi havde et sjak på et sygehusbyggeri, som passede sig selv op. Dét sjak var ubetinget dem, der tjente færrest penge, fortæller Bent Bonderup Pedersen.

- Det kører bare bedre med en murerarbejdsmand i sjakket. Man

har ikke alle de afbræk, siger Esben Kristiansen.

Generationsskiftet halter

Men Bent murerarbejdsmand er jo pensionsmoden og kan trække sig tilbage i 2023. Godt nok har han ikke planer i den retning, men de to murere har dog været ved at lede efter en arvtager. Endnu uden held.

Bent Bonderup Pedersen forstår ikke, at de unge tøver med at tage skridtet:

- I dag, hvor der både findes en murerarbejdsmandsuddannelse og mange hjælpemidler, så ser jeg ingen grund til, at unge ikke skulle vælge at blive murerarbejdsmand.

Friske kræfter efterlyses

I gamle dage var det et slid at være murerarbejdsmand. Der

var til gengæld mange, mange flere af dem.

- Man kunne se slitagen på kroppen. Mange valgte efterløn, da den kom frem, erindrer Bent Bonderup Pedersen.

Siden er der kommet nye hjælpemidler og regler til, som har gjort arbejdet betydeligt lettere:

- Hver gang, der er kommet noget nyt, har jeg taget imod det med det samme. El-stenvognen - det er dejligt. Jeg sagde hurra fra starten. Meget af det har været en gave. At man ikke skal hæve så højt (meterløft, red.) - uha, man kan bestemt mærke det. Lettere stilladsdele... Bent Bonderup Pedersen kan blive ved. Åbenbart også som murerarbejdsmand. Men de 15 officielle murerarbejds mænd i Nordjylland får snart brug for friske kræfter.

Det kører bare bedre med en murerarbejdsmand i sjakket, siger murer Esben Kristiansen (t.h.) Fra venstre: Bent Bonderup Pedersen og Bent Pedersen.

Tag én som Frederik ind som murerarbejdsmand:

Derfor hører murerarbejdsmanden hjemme i murersjakket

Frederik Jeppesen var på vej til at blive elektriker - kørte sur i det - blev glad for at være murerarbejdsmand.

Han er ikke alene.

Der er meget murerarbejde i øjeblikket. Hvis vi skal lave murerarbejdsmandens arbejde, så når vi mindre selv. Så kommer der til at mangle faglærte hænder i murerfaget. Hvis fagforeningen ikke kan anwise en murer til arbejdsgiveren, åbner det døren på klem for at sætte en ufaglært, udenlandsk, underbetalt kollega til at lægge sten. Er det det, vi vil?

Derudover er det til enhver tid god kutyme at stå last og brast med hinanden i medgang og i modgang. Murere og murerarbejds mænd har tradition for at have hinandens ryg.

P.S. Sjak med både murere og murerarbejds mænd er blandt dem, der tjener allermost.

Hvor finder I en god murerarbejdsmand

Det er arbejdsgiverens ansvar at hyre en murerarbejdsmand til sjakket. Men det kan være en god idé at finde en murerarbejdsmand selv. Spørg i jeres netværk og kontakt jeres afdeling.

Som murere skal I sige til mester, at I regner med, at murerarbejdsmanden står klar på byggepladsen, når I ankommer.

Til alle lærlinge (og svende):

PAS PÅ EPOXYFUGER

Arbejde med epoxy kræver forudgående kursus – og man skal benytte de korrekte værnemidler

Af Christian Sørensen, faglig sekretær i 3F BJMF

Arbejde med epoxy kræver forudgående kursus – og man skal benytte de korrekte værnemidler.

De lærlinge, som var til svendeprøve i marts måned, lavede en simpel håndsoprækning på femte skoleperiode:

Hvor mange har arbejdet med epoxyfuger? Det havde otte ud af 25.

Seks havde ikke kursus

To var voksenalrlinge, de havde epoxykursus fra før, de gik i murerlære. De andre seks havde ikke kursus til at fuge med epoxy.

Hvordan kan det ske, at vi sætter lærlinge til at fuge med epoxy? Der

var ikke nogen lærlinge, som havde det rigtige sikkerhedsudstyr på. Det kan skyldes, at mal-koden er forsvundet fra flere produkter, og kun kan findes i sikkerhedsdatabladet.

Mal-koden er forsvundet

Før kunne vi altid kigge på mal-koden på emballagen. Men selv om der ikke længere er mal-kode på produktet, kan det alligevel være meget giftigt. Mal-koden forsvandt fra produkterne, da Danmarks Farve- og Limindustri ophævede en brancheaftale i 2014. Det betyder, at i dag kan producenterne selv bestemme,

om mal-koden skal stå på produktet. Men den skal stå i sikkerhedsdatabladet, og i punkt otte skal der stå, hvilke værnemidler man skal bruge.

Når epoxy bliver en del af mureruddannelsen får lærlinge viden om, hvad de har med at gøre. Men vil det samtidig unødigt legitimere den udbredte anvendelse af epoxy, spørger mange.
Arkivfoto.

Beskyttelse af øjne/ansigt:

Benyt lukket sikkerhedsmaske til ansigtet, ikke briller.

Beskyttelse af hud:

Benyt beklædning der garanterer total beskyttelse for huden, fx i bomuld, gummi, PVC eller viton®.

Beskyttelse af hænder:

Egnede materialer til beskyttelseshandsker; EN ISO 374:

Polychloropren - CR: tykkelse $\geq 0,5\text{mm}$; gennembrudstid $\geq 480\text{min}$.

Nitrilgummi - NBR: tykkelse $\geq 0,35\text{mm}$; gennembrudstid $\geq 480\text{min}$.

Butylgummi - IIR: tykkelse $\geq 0,5\text{mm}$; gennembrudstid $\geq 480\text{min}$.

Fluorerede gummi - FKM: tykkelse $\geq 0,4\text{mm}$; gennembrudstid $\geq 480\text{min}$.

Neoprene gloves are suggested (0,5 mm) not recommended gloves: not waterproof gloves

Åndedrætsværn:

Alle personlige værnemidler skal være i overensstemmelse med CE-standarder (som EN ISO 374 for handsker og EN ISO 166 for beskyttelsesbriller), korrekt vedligeholdt og opbevaret. Konsultere altid leverandøren af personlige værnemidler.

Ved utilstrækkelig ventilation anvendes maske med ABEKP filters (EN 14387).

Hygieniske og tekniske foranstaltninger

N.A.

Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol:

N.A.

Sikkerhedsdatabladet kan se ud som på denne udskrift fra en epoxyfuge med mal-kode 0-5. Det første tal står for indånding, det andet står for berøring.

Epoxy er ikke for børn

Epoxy er ekstremt eksemfremkaldende. Der er også risiko for at få astma, når man bruger epoxy. Desuden er visse isocyanater i epoxy mistænkt for at kunne give kræft.

Derfor skal man læse, hvad der står i sikkerhedsdatabladet.

Substitution eller kursus

Vi må ikke bruge epoxyfuge på et almindeligt badeværelse. Der er lovgivningen klar. Vi har substitutionsprincippet, hvor bygherre, rådgiver og mester altid skal finde det mindst skadelige produkt. Det er en del af stop-princippet. Det betyder, at hvis vi fx skal fuge fliser i et kemirum, og almindelig fugemasse ikke kan holde, så må vi fuge med epoxy.

Det kræver et todages kursus, når man arbejder med produkter i ikke-lukket beholder og éndags, hvis det er i lukket beholder. Det kan være fugemasse i tuber og PU-skum.

Værnemidler

Beskyttelseshandsker og dragt kan holde kemi ude i et vist tidsrum, og må kun benyttes én gang. Ved åndedrætsværn er det vigtigt, at man benytter det rigtige P3-filter mod gasser/opløsningsmidler/dampe.

STOP

MED AT BRUGE EPOXY

Mange benytter epoxy uden at stille spørgsmålstejn ved, om det er ok, vurderer arbejdsmiljøkonsulent i 3F, Flemming Hansen.

Men de bør stoppe med det, mener han.

- Det bør kun være i yderst sjældne tilfælde, hvor murere skal arbejde med epoxy. Det kan være, hvor der kommer virkelig voldsom belastning af vand og kemikalier. Det kan fx være på slagterier eller i svømmehaller, men kun når det

De ved ikke, epoxy er giftigt:

Man går bare i gang

Tobias Birch Petersen har efter eget udsagn arbejdet med epoxy fem-ti gange i sin læretid

I en stor kælder i Hellerup gik Tobias Birch Petersen som murerlærling og lagde fuger med epoxy af typen Mapei. Både poolen og et stort badeværelse blev fuget med denne epoxy. I alt fem-ti gange var han som murerlærling ude for at skulle benytte epoxy, vurderer han.

- Man møder ind og får at vide, at der skal fuges. Der bliver stillet epoxy frem - og så går man i gang.

Vidste ikke nok

Hverken mester eller den svend, Tobias Birch Petersen gik sammen med, var bekendt med, at epoxy har nogle sundhedsskadelige virkninger.

- Jeg vidste det slet ikke. Jeg vidste godt, at når man laver epoxygulve, så skal man tænke sig om. Men når epoxy kommer i pulverform vidste jeg ikke, at det var noget, man skulle holde sig fra, siger Tobias Birch Petersen.

Uden kursus og værnemidler

Hverken Tobias Birch Petersen eller svenden har været på kursus i epoxy.

- Vi arbejdede med handsker, men bare nogle almindelige handsker, som ikke er tætte. Åndedrætsværn havde vi overhovedet ikke, siger Tobias Birch Petersen.

- Vi tænkte, at når der bliver stillet et produkt frem, at der så er styr på det, tilføjer han.

Hold jer fra det

Det var efter arbejdet med poolen, at svenden via sin svigerfar, som er vvs'er, blev gjort opmærksom på, at epoxy er problematisk.

- Hans svigerfar blev næsten gal over, at svenden havde rørt ved det: "Det stads skal I holde jer fra," genfortæller Tobias Birch Petersen svigerfarens ord.

- Så tog vi en snak med mester om, at vi ikke vil gøre det igen. Nu råder mester kunderne til at lade være med at bruge epoxy. Hvis de stadig ønsker epoxy, så laver han arbejdet selv, oplyser Tobias Birch Petersen.

FORKERT!

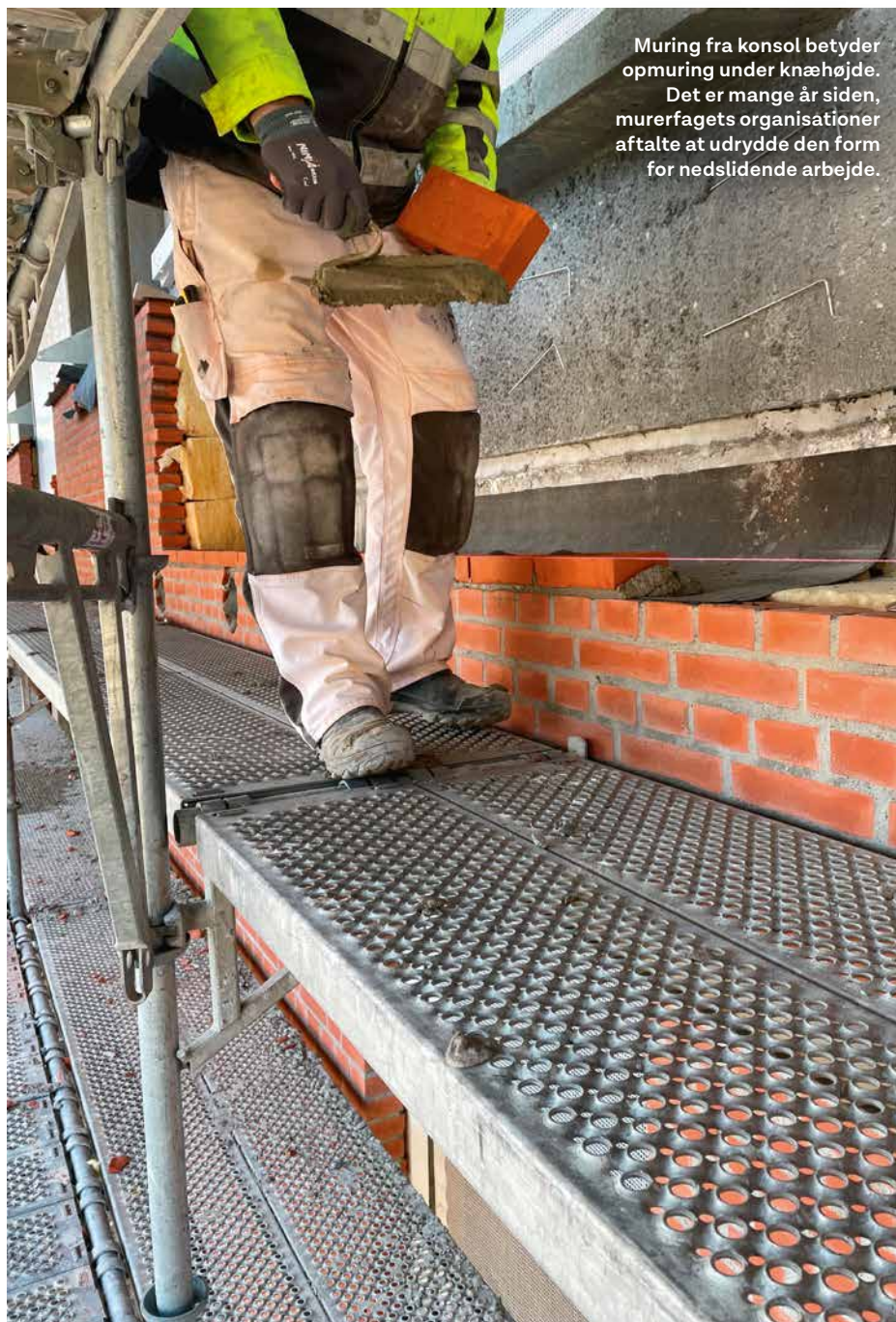

Hvis man skal arbejde med epoxy, så skal man bruge egnede handsker, dragt og åndedrætsværn som det er beskrevet i sikkerhedsdatabladet, som hører til den epoxy, man benytter.

DEN GÅR IKKE:

Ingen opmuring under knæene, tak!

Påbud fra Arbejdstilsynet for opmuring under knæhøjde på forudopstillet stillads i Aalborg

Muring fra konsol betyder opmuring under knæhøjde. Det er mange år siden, murerfagets organisationer aftalte at udrydde den form for nedslidende arbejde.

Mens et murersjak i marts murede fra dæk på et forudopstillet stillads i Nørresundby kom en tilsynsførende fra Arbejdstilsynet forbi. Idet den tilsynsførende ved selvsyn kunne konstatere, at murerne lagde mursten under knæhøjde, faldt der et straks påbud til virksomheden om at sørge for at anvende et egnet stillads til opmurationsarbejde. Derimod faldt der intet påbud som følge af opmuring over skulderhøjde. For det skal foregå, mens Arbejdstilsynet er til stede.

Ingen opmuring over skulderhøjde

Men Michael Adamsen, opmåler i 3F Aalborg og formand for murerens arbejdsmiljøudvalg håber, han snart får et sådant påbud for imuring af sten i hovedhøjde i samlingen. For efter mere end et årti med forbud mod høj og lav muring kan det ikke være rigtigt, at murerne fortsat skal kæmpe med deres ret til at udføre en så central del af deres arbejde sikkert, sundt og forsvarligt. Med ét eller flere supplerende påbud fra Arbejdstilsynet vil det være lettere at lægge pres på arbejdsgiverne for at finde en løsning på arbejdsmiljøproblemerne ved de forudopstillede stilladser, forklarer han.

På vandrørene hører Michael Adamsen udbredt utilfredshed fra et meget stort antal murere med de forudopstillede stilladser. Nogle siger fra, andre gør ikke. Han forstår begge parter:

- For hvad er mulighederne - at sige fra og gå på dagpenge - eller acceptere det, bemærker han.

Med foroverbøjet ryg

Murerne i Nørresundby arbejdede fra et såkaldt ergostillads med hoveddæk for hver to meter samt et indvendigt konsoldæk. Det hele forudopsat rundt om den boligblok, hvor murerne arbejdede. Ud over opmuring foregik meget andet med foroverbøjet ryg: Murerne bukkede også bindere, fyldte studs fuger, trykkede fuger, afsyrede mm. med hovedet nær skosnuderne, konstaterede Arbejdstilsynet.

Efter påbuddet har 3F Aalborg holdt møde med den pågældende virksomhed, som på mødet ikke lovede andet end at tænke over

problemerne med forudopsatte stilladser.

Udvander brancheaftalen

For Michael Adamsen springer det især i øjnene, at virksomheden har forsøgt at udvande brancheaftalen om opmuring mellem 3F og DI

Byggeri som en uforpligtende samling af gode råd. Med brancheaftalen har parterne ellers skrevet under på, at opmuring under ingen omstændigheder må foregå under knæ- og over skulderhøjde.

- Virksomheden har givet udtryk for, at det jo bare er en vejledning.

Det underlige er bare, at det samme firma var i retten for to år siden - også efter et straks påbud. Dengang sagde de, at de følger brancheaftalen. Men når det ikke passer ind i deres kram, så er det altså bare en vejledning, siger Michael Adamsen.

FORUDOPSTILLEDE STILLADSER GIVER KRANIEBRUD

Murernes arbejdsmiljøudvalg går efter at sætte en stopper for forudopstillede stilladser med to meter mellem hvert hoveddæk og flytbare konsoller

Det skal være godt at være murer. I enhver tænkelig henseende. Derfor går det ikke, at der fortsat er murere, som ender med at mure under knæ- og over skulderhøjde. Det sker især, når opmuring foregår fra forudopstillede stilladser med indvendige konsoller.

Umuligt at undgå

Det er forbudt at mure under knæ og over skuldre. Det skyldes, at det er nedslidende og sundhedsskadeligt. Men fra forudopsatte stilladser kan man ikke undgå nogen af delene.

Der er tillige problemer med at mure rundt om gennemgående søjler - og høje mennesker kan ikke bevæge sig opretstående mellem dækkene.

- I HP Byg har vi en kollega, som er to meter høj. Med hjelm er han to meter og ti. Han kan ikke være der, siger Michael Adamsen, formand for arbejdsmiljøudvalget.

Rædselsfuldt

Murerarbejdsmand Bent Bonderup Pedersen kommenterer sagen set fra murerarbejdsmandens synspunkt fra en skurvogn i Aalborg. Han beskriver arbejdet fra forudopstillede stilladser som rædselsfuldt:

- Graven er fin nok. Men når murerne så skal op at stå på dækket, så skal du jo hæve mursten og

mørtelbaljer op på skamler. Så er du nødt til at tange om, forklarer han.

Det kan ikke passe, at man skal gå og tange om for at få matematikken til at falde på plads.

Ikke tilfredsstillende

Forudopstillede stilladser er altså ikke tilfredsstillende for hverken murere eller murerarbejdsmand.

Derfor vil murernes arbejdsmiljøudvalg nu arbejde for at finde en løsning på problemet i samarbejde med DI Byggeri.

Men findes den model, som er acceptabel for alle parter? Som tilgodeser både murernes

og murerarbejdsmandenes arbejdsmiljø?

- Nej, siger Michael Adamsen uden tøven.

- Ikke i vores optik.

Gøre flest mulige glade

Michael Adamsen er dog bevidst om, at der er kolleger, som er glade for de forudopstillede stilladser. Særligt murerarbejdsmand, som slipper for at flytte traller for hver meter. Det vil murernes arbejdsmiljøudvalg holde sig for øje i arbejdet for at finde en gangbar løsning, som sikrer murersvendens og murerarbejdsmands interesser så langt som overhovedet muligt.

På et kontor skal man pakke ledninger væk, så man ikke snubler i dem. På et stillads er det åbenbart ok, at der er tværstivere, man kan slå hovedet ind i og så lavt til loftet, at høje mennesker må bukke sig.

Over skulderhøjde: Når mureren står i graven er der for højt til de øverste sten i stakken.

22 arbejdsulykker om dagen

Antallet af ulykker i byggeriet er fortsat stigende. Heldigvis ser det ud til, at antallet, der får erhvervssygdomme er på vej ned

I gennemsnit sker der 22 arbejdsulykker om dagen i byggebranchen i Danmark. På landsmødet drøftede deltagerne i grupper, hvordan man kan hindre de mange ulykker og dårligt arbejdsmiljø generelt.

Tidspres, tunge løft og manglende løftegrej, tunge stilladser, et usynligt Arbejdstilsynet og fine ord om arbejdsmiljø, som ikke helt holder vand i virkeligheden blev af deltagerne nævnt som nogle af de vigtigste udfordringer.

Blandt de barrierer, murersvendene oplever hos virksomhederne blev der bl.a. nævnt økonomi, konkurrence, at man sparer på sikkerheden, når man byder på opgaven, manglende kendskab til reglerne og manglende vilje.

Med én finger pegende i retning af andre vender fire fingre ind mod én selv. I en gruppe spurgte

Kun to ud af 16 rækker hånden op, da arbejdsmiljøkonsulent Flemming Hansen under gruppearbejde spørger: Hvor mange bruger branchevejledninger?

arbejdsmiljøkonsulent i 3F Flemming Hansen deltagerne: Hvor mange her bruger branchevejledninger? Ud af 16 rakte to hånden op.

- Ude på pladserne er der heller ikke ret mange, der bruger de

branchevejledninger, påpegede Flemming Hansen.

Fra grupperne fremkom der en lang liste af løsningsforslag:

- Sæt arbejdstiden ned
- Sænk pensionsalderen

Debat: EU-mindsteløn var til debat på murernes landsmøde

Det er afgørende for, hvad der kommer til at ske med vores samfund, at ikke kun murerne og den øvrige fagbevægelse, men også resten af Danmark nu begynder at diskutere, hvad vi kan gøre for at undgå at havne i en fælles EU-løn-bundskraber.

For det bliver ikke godt.

Det pointerede EU-parlamentariker Marianne Vind, som sammen med Palle Bisgaard fra 3F Byggegruppen var inviteret til

murerlandsmødet for at forklare, hvad der er op og ned vedrørende EU-mindstelønnen, og hvor meget de begge gør for at få EU til at ændre kurs.

Tog en stor luns løn

Erfaringer fra bl.a. Tyskland er ikke ret gode. I Tyskland var håbet, at en lovbestemt mindsteløn kunne løfte nogle grupper med lav løn. Det kunne den også. Men samtidig har mindstelønnen taget en ordentlig luns af lønnen fra millioner af tidligere nogenlunde vellønnede

En lovbestemt mindsteløn i Tyskland har haft som konsekvens, at tidligere vellønnede tyskere i dag arbejder til 9,82 € i timen. Vil en EU-mindsteløn være anderledes, spørger EU-parlamentsmedlem Marianne Vind?

Tidsplaner er fartplaner. Tidspres på byggepladserne giver stress og for mange på for lidt plads, påpegede murer og arbejdsmiljøkonsulent i 3F Flemming Hansen.

- Mere ferie
- Kortere arbejdsuge
- Fagretslig behandling af branchevejledninger
- Flere arbejdsmiljørepræsentanter
- Bakke arbejdsmiljørepræsentanterne op
- Aktive kolleger

Og mange flere...

tyskere, som i dag må tage til takke med 9,82 € i timen.

Skal have medlemmer

Danmark kan få lov til at bevare den danske model, hvor det er arbejdsgivere og arbejdstagere, som i forbindelse med overenskomstforhandlinger fastsætter lønniveauet på det danske arbejdsmarked. Men det kræver, at vi på vores eget arbejdsmarked har en overenskomstdækning på 70-80 procent – som EU-mindstelønsforslaget ser ud lige nu. Det vil altså sige, at syv-otte ud af ti arbejdstagere skal være dækket af en overenskomst.

Derfor er det vigtigt, at så mange som muligt er medlem af en fagforening.

Lige så vigtigt er det, at det kommer frem i lyset, hvilke konsekvenser, EU-mindstelønnen vil få for Danmark og EU. Fx at det vil underminere velfærdssamfundet, for hvad skal vi betale skat af, når vi får betydeligt mindre i løn?

HELLE SEJLER VÆK

Murerfaget har indtil videre kunnet ride den værste storm af, når det gælder udenlandsk arbejdskraft, men udlændinge går nu og skalmurer

Indtil videre har murerfaget delvis været et helle, hvor den udenlandske arbejdskraft har haft sværere ved at finde fodfæste end i andre byggefag. På grund af murerens fortrinsret til eget arbejde har murerne kunnet forlange, at firmaerne skulle lade arbejdstagere med det rigtige svendebrev stå forrest i køen. Men faget er udsat for et tiltagende pres.

- Lige nu har vi 12 sager, hvor der bliver lagt millioner af mursten af underbetalt, udenlandsk arbejdskraft, konstaterede 3F-konsulent for social dumping Silas Klein ganske stilfærdigt på murerens landsmøde.

Helle sejler væk

De mange udlændinge, der strømmer til Danmark, kender ikke til danske fagforeninger og overenskomster. Derfor kommer de let til at arbejde efter andre regler. Indimellem tolkes murerens fortrinsret meget skarpt af DI Byggeri: Hvis man ikke kan finde en murer, så er arbejdet givet frit. I øjeblikket er der travlhed i byggeriet. Der er næsten fuld beskæftigelse i murerfaget. Det kan give adgangsbillet for udlændinge, som ikke stiller spørgsmål, selv om de murer under de regler, der gælder - eller mangel på

”Vi bliver nødt til at åbne vores sjak og tage udlændinge ind. Hvis vi ikke går sammen med dem, så lærer de ikke, hvordan vores overenskomst fungerer”

Silas Klein, 3F-konsulent for social dumping

samme - i overenskomstens randzoner.

Tag udlændinge med i sjakket

Den gode nyhed er, at der er mulighed for at gøre noget ved det, anførte Silas Klein fra landsmødets talerstol:

- I tager som svende ansvar for jeres sjak. Men tager I ellers ansvar for, hvad der foregår på byggepladsen? Vi bliver nødt til at åbne vores sjak og tage udlændinge ind. Hvis vi ikke går sammen med dem, så lærer de ikke, hvordan vores overenskomst fungerer, fastslog Silas Klein.

Tag arbejde i udenlandsk sjak

Det handler om at beskytte overenskomsten. Det kan man også gøre ved at opsøge arbejde, som er gået til udlændinge og få hyre dér. Men er danske murere klar til at tage arbejde sammen med udlændinge til en lidt dårligere løn end vanligt på en virksomhed med tiltrædelsesoverenskomst for at værne om overenskomsten, spurgte Keld Jensen, ligeledes 3F-konsulent på social dumping, under det efterfølgende gruppearbejde.

- Fortrinsbestemmelsen er rigtigt stærk, men det kræver jeres hjælp at sikre, at den bliver ved med at være det, tilføjede Keld Jensen.

Krav på flere niveauer

Udlændinge, der arbejder for små penge og under et forringet arbejdsmiljø hænger nu som en sort sky over murerfaget:

- Lige nu har vi et a- og et b-hold. Vi har et tog, der buldrer derudaf. Men laget nedenunder bliver større og større. I nullerne tog de renovering. Badeværelser bliver lavet i Polen. Fugearbejdet har de også taget. Der er reelt kun

opmurationsarbejdet tilbage, opsummerede Silas Klein.

- Jeg tror på, at vi skal stille krav på flere niveauer. Det kan fx være et krav om lærlinge. Men på platforme har vi ikke plads til dem.

Andre muligheder kunne fx være at begrænse, hvor mange gange man kan sælge en entreprise videre.

At indføre ID-kort. At kræve autorisation for at starte en byggevirksomhed. Eller at sikre bedre registrering af, hvor lang tid murere inklusive de udenlandske af slagsen rent faktisk arbejder.

I det videre forløb vil visse vel også forstå at minde om, at det danske sprog rummer ordet kædeansvar.

N.B. Under et gruppearbejde, hvor en pennefører for dette blad var til stede, erklærede nogle af de tilstedeværende murere sig parate til at tage arbejde i sjak med udlændinge.

Mindstelønnen skal **OP**

Hvilke krav, der er væsentligst at stille ved ok23 blev drøftet i fire grupper på murernes landsmøde i april

At det er nødvendigt at hæve bunden, så de lavest lønnede får mere i lønposen var alle fire grupper enige om.

Men der var også andre krav, der skal på bordet til forhandlingerne om næste overenskomst med arbejdsgiverne, lød tilbagemeldingen fra grupperne:

- Mindstelønnen skal altså op
- Man bør få fuld løn under sygdom - også børnenes

- Vi begynder at se flere og flere udenlandske arbejdstagere, som lægger mursten, sagde 3F-konsulent for social dumping, Silas Klein.

Næstformand:

Bundniveauet skal hæves væsentligt

- Personligt hører jeg til en af dem, der fortsat mener, at bundniveauet skal hæves væsentligt i vores overenskomst. Jeg kan ikke se, hvad der skulle have ændret sig siden OK20-forhandlingerne, hvor alle bygningsarbejdere stod samlet om førnævnte krav. Vores udenlandske kollegaer tjener stadig kun lidt over det halve af gennemsnitslønnen i murerbranchen, hvilket er uacceptabelt og uholdbart. Man kan med andre ord fortsat dumpe lønnen i murerbranchen uden at bryde overenskomsten - og det hverken kan eller vil vi leve med, sagde næstformand

Jonas Andersen under beretningen, som han holdt for den sygemeldte formand Morten Rasmussen.

- De anciennitetskrav, der fx afgør, hvordan man er stillet økonomisk under barsel, skal væk
- Der skal flere penge ind på pensionsopsparingerne
- Der skal fuld indbetaling til pension for lærlinge
- Man skal have kørepenge for samtlige kørte kilometer
- Lærlinge skal have hele uddannelsesaftaler
- Arbejdsugen skal være på 30 timer

- Og endelig vil murerne gerne have en vaskeordning for vask af arbejdstøj.

Der var også fokus på krav til OK23 om arbejdsmiljø og udenlandsk arbejdskraft.

Se de omkringstående sider.

Styrk akkorderne

Fra en enkelt murer har vi på e-mail modtaget et forslag om at styrke akkorderne og ikke kun hæve mindstelønnen. Som han bemærker, så får de fleste danske murere ikke noget ud af en højere mindsteløn.

Stemningen er for at hæve bunden og tænke på andre end sig selv i sjakket bestående af murerarbejdsmand Bent Bonderup Pedersen og murerne Bent Pedersen og Esben Kristiansen.

Ok23 fra en skurvogn i Aalborg:

HVEM SKAL VI HOLDE SAMMEN MED?

Fællesskabet om at gøre arbejdet sundere, sjovere og mere indbringende har det svært for tiden, synes murerne Esben Kristiansen og Bent Pedersen og

murerarbejdsmand Bent Bonderup Pedersen.

- Ved overenskomsten i 2020 stemte murerne jo et rungende, kæmpestort nej. Men vi var oppe

imod tusinder, som stemte ja, bemærker Bent Pedersen.

- Ja, der er mange interesser i samme organisation, tilføjer Esben Kristiansen.

- Det kniber med solidariteten, indskyder Bent Bonderup.

Murere må rette ind

Sjakket peger på problemet i, at overenskomstens såkaldte sammenkædningsregler gør, at de mindre grupper på arbejdsmarkedet som regel altid ender med at måtte rette ind efter, hvad industriens forhandlere bliver enige om. Det gør det svært for fx murere at forme lige præcis de rammer for arbejdet, som de gerne vil have.

Men der er andre kurrer på den tråd, der skulle binde os alle sammen i ét stort fællesskab.

- I dag laver man nok sine egne netværk. En lukket gruppe på ti mand på Messenger. Der får man det nemme overblik. Det er meget nemmere end at spørge afdelingen, påpeger Bent Pedersen.

Alle mod alle

Men der er ikke ret langt fra at en Messenger-gruppe er lukket til, at nogen er udelukket. Ti mand på Messenger får nemt deres egne ideer. Om fx at opdele akkorder og tage de lækre lunser selv. Så pludselig er det alle mod alle og hver sin egen lykkes smed.

Tænk på andre

Bent Bonderup appellerer til at tænke på andre end sig selv:

- Det kunne være på sin plads at se på, om procentvise hævnninger af fx SH-satsen er sagen. Jeg har svært ved at se solidariteten i det. Der må være andre grupper end os, der kan få noget næste gang, siger han og tilføjer:

- Vi kan godt være med til at hæve mindstelønnen. Alle har krav på at få en løn, de kan leve af. Vi kan godt betale for vores gas og benzin, men der er andre, som har sværere ved det. På anlægssiden er der folk, der roder rundt nede i nærheden af mindstelønnen.

Stemningen i skurvognen er for at hæve den bund. Efter en orientering om, at udlændinge er begyndt at lægge facadesten i Danmark, ser sjakket i skuret ikke mindre positivt på det krav.

Efter massiv træning:

Anden sejr er en forløsning

Gry Astrup var lettet over, at det hårde slid i træningslokalerne gav pote

Igen i 2022 endte Gry Astrup som vinderen af DM i murer. Endda i suveræn afstand til nummer to.

- Det var megafedt og en kæmpe forløsning, fordi jeg ved, hvor mange timer, jeg har brugt på at øve opgaven om og om igen. Hendes egen forklaring på sejren er derfor:

- Jeg har trænet opgaverne igen mange flere gange end de andre.

Syv gentagelser

I alt har hun opmuret de to opgaver syv gange. Hendes konkurrenter ligger på en tre-fire stykker, vurderer hun.

- Jeg trænede også for at kunne huske alle målene udenad. Jeg har siddet hver aften og prøvet at huske

De mange timers træning har givet fuld valuta for pengene. Gry Astrup er mester i opmuring for andet år i træk.

målene, for at de skulle sidde. Det tager lang tid at kigge på papir, så kan du målene, så sparer du lidt tid. Den tid kan du bruge på fx at lægge en sten lidt bedre, forklarer Gry Astrup.

Nye mål

Worldskills i Shanghai er desværre aflyst. Det vidste Gry Astrup ikke under DM i Skills. Dengang sagde hun:

- Det er dejligt, at det er noget nyt, jeg skal til at træne. De har nogle andre mål, nogle andre mursten og en anden slags mørtel i Kina. Det er spændende. Jeg kan godt lide udfordringer, for det er det, jeg bliver bedre af, siger Gry Astrup.

Det er stort at vinde én gang til

Kenni Bech Bruun er den første tredobbelte mester i flisemurer nogensinde

Som den første i historien har Kenni Bech Bruun vundet DM i Skills for flisemurere tre gange. Han kan også blive den eneste, da muligheden for at vinde tre gange opstod som følge af corona. Hvordan føles det?

- Det er da ok, siger Kenni Bech Bruun.

- Jeg forventer aldrig noget. Det er mit udgangspunkt. Men det er stort at vinde én gang til.

Parløb i storformatfliser

Når nummer et og to ved DM i Skills for flisemurere, Kenni Bech Bruun og Kristian Bak Hansen, om få uger står klar som deltagere ved "det uofficielle EM" Alpen Cup, så er de på samme hold. De skal nemlig konkurrere i storformatfliser, hvor man skal være to om opgaven. Begge glæder sig.

Den tredobbelte flisemurermester Kenni Bech Bruun foran vinderopgaven 2022.

Kenni Bech Bruun og Kristian Bak Hansen skal konkurrere i storformatfliser ved Alpen Cup 2021 i Augsburg. Foto fra konkurrencen i 2021.

- Det bliver lidt spændende. Vi skal samarbejde om opgaven og vi skal op imod de bedste i hele Europa, siger Kristian Bak Hansen.

- Jeg glæder mig. Ingen af os har prøvet en tomandsopgave før, bemærker Kenni Bech Bruun

Forud for Alpen Cup træner de to flisemurere i to uger.

- Hvad vi skal træne må være op til landstræneren. Nogle gange ved man ikke helt, hvad man kan blive bedre til, siger Kenni Bech Bruun.

OK23 skudt i gang i Aalborg

Nord- og midtjyske murere demonstrerede for højere mindsteløn og mindre nedslidning

Cafégæsterne spærrede øjnene op, da en flok nord- og midtjyske murersvende sidst i april marcherede gennem Aalborg indre by. Med sig havde de bannere og flyers med

krav om et løft af mindstelønnen og et bedre arbejdsmiljø, så man kan holde til murerarbejdet hele livet.

- Vi ville gerne ud og marchere, hvad vores holdninger til

den kommende overenskomst er, inden kravene til OK23 skal indsendes, siger Emil Olsen, formand for Murersvendenes brancheklub Nordjylland om aktionen med 40-50 demonstranter.

Med i demonstrationen var der murere ikke bare fra Aalborg, men fra murerklubber i hele det nord- og midtjyske område.

Mindsteløn op - arbejdstid ned

Kravet om at hæve mindstelønnen har til formål at hjælpe de grupper, der er dårligst lønnet - ikke mindst udenlandske arbejdstagere. En højere mindsteløn er dermed også en vej til at bekæmpe social dumping.

For at mindske nedslidning ønsker de nord- og midtjyske murersvende den ugentlige arbejdstid sat ned.

Emil Olsen forventer, at initiativet vil inspirere andre murere til at gå på gaden med flag og bannere.

Arrangementet sluttede med en festlig bid mad til de demonstrerende.

Murere demonstrerer for bl.a. en højere mindsteløn. Det kan hjælpe de grupper, der er dårligst lønnet, bl.a. udenlandske arbejdstagere og kan dermed stikke en kæp i hjulet på social dumping.

Overenskomst - hvad er det?

Hvad du får i løn og de betingelser, du arbejder under, bliver aftalt mellem 3F Byggegruppen og DI Byggeri i en såkaldt overenskomst, som typisk har en varighed på to-tre år. Så skal den forhandles på ny.

Kender du nogen, som ikke er medlem af en fagforening? De har ingen garanteret bund for, hvad de kan få i løn. Det er lovligt, hvis arbejdsgiveren fx kun vil give dem 30 kr. i timen.

OK23 er en forkortelse for den overenskomstfornyelse, som skal aftales i begyndelsen af 2023.

